

Kielce 23.04.2021

**Komisja Wspólna Rządu
i Samorządu Terytorialnego**

Szanowni Państwo

Wyrażamy swój stanowczy sprzeciw wobec planów Ministerstwa Klimatu i Środowiska dotyczących prac nad projektem rozporządzenia dotyczącego zmian granic Świętokrzyskiego Parku Narodowego, w tym usunięcia z jego granic fragmentu 1,3 ha w szczytowej partii góry Łysiec.

Sposób procedowania tego dokumentu odbywa się z naruszeniem polskiego prawa. Konsultacje społeczne zostały przeprowadzone wadliwie, co skutkuje brakiem podstaw do prowadzenia tej procedury.

Ponadto sprawą tą zajmuje się obecnie Najwyższa Izba Kontroli. Polska Akademia Nauk przesłała Ministerstwu swoje krytyczne stanowisko w tej sprawie. Apel o zaprzestanie bezprawnej procedury skierowany do Ministra podpisało kilkudziesięciu naukowców, działaczy społecznych i polityków. Złożono 5 interpelacji poselskich. Petycję wyrażającą sprzeciw podpisało dotąd kilkanaście tysięcy Polaków.

Wzywamy Państwa do negatywnego zaopiniowania projektu tego rozporządzenia, jako bezprawnego i niosącego negatywne skutki dla systemu prawnego w Polsce i podważającego system ochrony przyrody w naszym kraju.

Chcemy też podkreślić, że usunięcie tego fragmentu z granic Świętokrzyskiego Parku Narodowego pociągnie negatywne skutki dla obszaru Natura 2000 „Łysogóry”, którego częścią jest postulowany do wyłączenia fragment. Ta kwestia natomiast leży w polu zainteresowania Komisji Europejskiej.

Poniżej przedstawiamy krótki opis sprawy, oraz załączamy dokumentację.

Historia własności klasztoru

W 1819 roku na mocy bulli papieża Piusa VII klasztor na Łyscu skasowano. Ziemie wraz z budynkami sprzedano, aby sfinansować inne przedsięwzięcia kościelne. Kasata zakonu Benedyktynów na Świętym Krzyżu i sprzedaż dóbr klasztornych na Świętym Krzyżu na rzecz Królestwa Polskiego w XIX wieku zostały zatwierdzone decyzjami Stolicy Apostolskiej. Obecnie stanowią one zatem, przejętą za obopólną zgodą, własność Państwa Polskiego. Za wyjątkiem części, którą obłaci przejęli w posiadanie decyzją sądu o zasiedzeniu.

Siedziba
ul Wojska Polskiego 52
25-389 Kielce
NIP 959 187 59 52

Adres korespondencyjny
ul. Jana Nowaka-Jeziorańskiego 77
Skrytka Poczтовая nr 819
25-430 Kielce

Kontakt
tel. 883 908 750
www.mostedu.pl
biuro@mostedu.pl

Korzenie
PROJEKT OCHRONY
DZIEDZICTWA
PRZYRODY I KULTURY
GÓR ŚWIĘTOKRZYSKICH

Od 1950 roku obiekt znajduje się w zarządzie dyrekcji Świętokrzyskiego Parku Narodowego. Aż do dziś. Od lat 90. obłaci zaczęli intensywnie zabiegać o uzyskanie ziem i części budynków klasztoru na Świętym Krzyżu (Łyścu) będących w zarządzie ŚPN. W 2002 r. Komisja Majątkowa, w której skład wchodził przedstawiciel MSWiA oraz Kościoła, uznała, że zakon nie ma podstaw, by żądać zwrotu budynków. Obietnice przywrócenia Kościołowi klasztoru składali minister środowiska Jan Szyszko i poseł Przemysław Gosiewski.

Ochrona zabytków i przyrody na Łyścu

Pierwsze postulaty objęcia Łyśca ochroną pochodzą z 1908 r. Obszar przeznaczony przez rząd do usunięcia z granic Świętokrzyskiego Parku Narodowego jest nieprzerwanie chroniony najpierw jako rezerwat przyrody od 1924 r., następnie jako park narodowy od 1950 r. Leży on także w granicach obszaru Natura 2000 Łysogóry.

Klasztor na Łyścu jest wpisany do rejestru zabytków. Również sam masyw Łysej Góry (Łyśca) został objęty szczególną formą ochrony poprzez wpis do rejestru zabytków jako Rezerwat Archeologiczny „Łysa Góra”. Chroni on sanktuarium pogańskie na terenie szczytu i w strefie podszczytowej 300-metrową strefą ochronną. 19 listopada 2015 roku wpisano do rejestru zabytków całe otoczenie Rezerwatu Archeologicznego „Łysa Góra”, obejmując ochroną w zasadzie cały masyw Łyśca. Ten sam obszar został uznany rozporządzeniem Prezydenta RP z dnia 15 marca 2017 za Pomnik Historii.

„Gdyby uszeregować parki narodowe pod względem uzyskanych średnich wartości walorów przyrodniczych, to Świętokrzyski Park Narodowy razem ze Słowińskim plasują się na 7. pozycji w kraju”, a według klasyfikacji IUCN (Światowa Unia Ochrony Przyrody), która wyróżnia 6 kategorii obszarów chronionych, ŚPN znajduje się w II, najwyższej kategorii obok takich obiektów jak np. Wielki Kanion” (fragment z :Monografia Świętokrzyskiego Parku Narodowego).

Aktualna sytuacja

Od kwietnia 2019 roku trwają rządowe prace mające na celu usunięcie z granic Świętokrzyskiego Parku Narodowego 1,3h partii szczytowej góry Łysiec. Pierwotnie rząd planował usunięcie ponad 5 ha. Wycofał się z tego bez podania przyczyny. W opinii kolejnych trzech ministrów środowiska, a obecnie klimatu i środowiska (Henryk Kowalczyk, Michał Woś, Michał Kurtyka) oraz dyrektora Świętokrzyskiego Parku Narodowego Jana Reklewskiego, a także ostatnio Sekretarz Stanu Małgorzaty Golińskiej, wierzchowina Łyśca wraz z klasztorem pobenedyktynskim ufundowanym w XII wieku utraciła bezpowrotnie swoje wartości przyrodnicze i kulturowe.

Stowarzyszenie Psychoedukacyjno-Przyrodnicze M.O.S.T. jeszcze w 2019 roku podjęło polemikę z tymi twierdzeniami.

Przyrodnicy i działacze społeczni związani ze Stowarzyszeniem postanowili zweryfikować tezę o utracie wartości przyrodniczych i kulturowych na Łyścu oraz sprawdzić, jaki jest stan faktyczny oraz czy istnieją ważne zjawiska mogące negatywnie wpływać na przyrodę i zabytki Łyśca. W okresie od kwietnia 2019 do dziś Stowarzyszenie podjęło wiele starań mających na celu uzyskanie pełnej i szczegółowej wiedzy na ten temat, w tym, razem z gronem ekspertów, przeprowadziło wielodyscyplinarne badania szczytowego fragmentu góry Łysiec.

Mimo prób blokowania badań przez Ministerstwo Środowiska i władze parku, udało się je ukończyć, a ich efektem jest **„Raport dotyczący wartości przyrodniczych i kulturowych działek o**

nr ewidencyjnym 2039/1; 2039/2; 2039/3 obręb Nowa Słupia na Łyścu w Świętokrzyskim Parku Narodowym”.

Zgromadzone dane stanowią przełom w ocenie wartości Łyśca jako części Świętokrzyskiego Parku Narodowego, a także wnoszą nowe informacje o przyrodzie całego województwa świętokrzyskiego. Przede wszystkim jednak jednoznacznie dowodzą, że pomimo silnej antropopresji inwentaryzowany teren charakteryzuje się relatywnie wysokim walorem przyrodniczym i dużym bogactwem gatunkowym, a stanowiąc swoistą, nieleśną enklawę, zwiększa różnorodność biologiczną Parku.

Zespół badawczy Stowarzyszenia MOST oraz metodyka badań uzyskały pozytywną opinię prof. dr hab. Jerzego M. Gutowskiego z Instytutu Badawczego Leśnictwa w Białowieży.

Raport także jednoznacznie potwierdza, że wartość Pobenedyktyńskiego Zespołu Klasztornego na terenie którego przechowywany jest relikwiarz z Relikwiami Drzewa Krzyża Świętego, nie może być przez nikogo dyskutowana, a jego oddziaływanie na kulturę było i nadal jest dalece ponadlokalne. Mimo to Sekretarz Stanu, Główny Konserwator Przyrody, Pani Małgorzata Golińska zdaje się wątpić w jego znaczenie dla kultury Gór Świętokrzyskich, Polski i Europy. W swoim piśmie skierowanym do nas wyraziła się w ten sposób:

„Ustawa o ochronie przyrody nie definiuje pojęcia wartości przyrodniczej oraz wartości kulturowych. Z uwagi na różnorodność przyrody oraz dóbr kultury, nie wydaje się możliwe ustalenie takich definicji. Pojęcia te będą podlegały indywidualnej ocenie w zależności od danej sprawy.”

Pomimo subiektywnej oceny Pani Sekretarz, jesteśmy ponad wszelką wątpliwość przekonani, że każda próba ingerencji w granicę Parku, dążąca do wyłączenia w/w obszaru z jego granic, będzie działaniem niezgodnym z prawem. Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody, zmniejszenie powierzchni parku narodowego może nastąpić jedynie w przypadku „bezpowrotnej utraty wartości przyrodniczych i kulturowych jego obszaru”.

Rząd zdecydował też o włączeniu w granice ŚPN leśnej enklawy oddalonej kilka km od zwartego obszaru Parku, otoczonej wsiami i polami. Jest to las pod wsią Grzegorzowice. Jego wartości przyrodnicze i kulturowe w najmniejszym stopniu nie nawiązują do wartości Łyśca. Ministerstwo Klimatu i Środowiska zdecydowało się na ten krok po to, aby uniknąć konieczności przestrzegania prawa. Wyłączając 1,3 ha i włączając 62 ha, Ministerstwo twierdzi, że nie zmniejsza ŚPN tylko, go powiększa. Stąd nie ma zastosowania ustawa o ochronie przyrody. Jest to twierdzenie bezpodstawne i bezprawne, bowiem rozumując w ten sposób, można wyłączyć dowolny fragment z dowolnego parku narodowego i włączyć inny dowolny, odpowiednio większy fragment i zdaniem Ministerstwa nie będzie tu miało zastosowanie ustawy o ochronie przyrody. Jest to nadużycie i nadinterpretacja niezgodna z polskim prawem.

W świetle naszych badań i szeroko znanych faktów – nie istnieje zgodna z prawem możliwość usunięcia z granic Świętokrzyskiego Parku Narodowego ani partii szczytowej Łyśca, ani żadnego jego fragmentu, ponieważ jego wartości kulturowe i przyrodnicze nie zostały utracone.

Nasze starania o zachowanie w całości Świętokrzyskiego Parku Narodowego wsparły oficjalnie: Polska Akademia Nauk, Klub Przyrodników, PTOP Salamandra, Stowarzyszenie Pracownia na Rzecz Wszystkich Istot, Greenpeace, Liga Ochrony Przyrody oddz. Nowy Sącz, a apel o zaniechanie bezprawnych prac rządu podpisało wielu polityków, działaczy społecznych i naukowców.

STOWARZYSZENIE MOST

www.mostedu.pl

**Aktywni
Obywatele**

Fundusz Krajowy

Iceland
Liechtenstein
Norway

**Active
citizens fund**

Zarząd Stowarzyszenia MOST

Łukasz Misiuna Prezes

Alicja Lisiak Wiceprezes

Siedziba

ul. Wojska Polskiego 52
25-389 Kielce
NIP 959 187 59 52

Adres korespondencyjny

ul. Jana Nowaka-Jeziorańskiego 77
Skrytka Poczтовая nr 819
25-430 Kielce

Kontakt

tel. 883 908 750
www.mostedu.pl
biuro@mostedu.pl

Korzenie

PROJEKT OCHRONY
DZIEDZICTWA
PRZYRODY I KULTURY
GÓR ŚWIĘTOKRZYSKICH

